

Fiskeridirektoratet

Deres ref: 24/6299
Vår ref: 2024/269393
Dato: 07.11.2024

Svar på henvendelse om krav til levende fangst av snøkrabbe

Vi viser til deres henvendelse av 9. september 2024 om levende fangst av snøkrabbe.

I henvendelsen ber dere om dialog eller innspill fra Mattilsynet om hvordan det kan utformes krav til fartøyene som skal lande levende krabbe, omfattet av ordningen om levendelagring, slik at krabben blir ivaretatt på en dyrevelferdsmessig forsvarlig måte.

1.1. Generelt om dyrevelferd ved transport og levendelagring av nye arter

Dyrevelferdsloven gjelder for både domestiserte og viltlevende dyr, herunder for tifotkreps som krabbe, hummer, reker og kreps.

Det følger av dyrevelferdsloven § 3 at dyr har egenverdi utover den nytteverdien de måtte ha for mennesker. Snøkrabbe skal, på lik linje med andre dyr, behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger.

Det er bred vitenskapelig enighet om at tifotkreps, herunder krabbe, har stressrespons som har store likheter med det vi ser hos pattedyr.

På generelt grunnlag utfordrer transport av levende dyr og etterfølgende levendelagring velferden til dyrene, i og med at slik transport og lagring skiller seg fra alminnelig fangst, der dyrene som regel avlives relativt kort tid etter at de ble fanget og eventuelt transportert. Ved levendelagring må dyret leve med stress og påkjenning som følge av menneskelig påvirkning i alt fra dager til måneder.

Mattilsynet vil bemerke at hvis dyrene levendelagres vil det, utover å stilles krav til dyrevelferden på transportfartøy, også måtte stilles krav til dyreholdet under lagringsperioden, slik det for eksempel er gjort for levendelagring av fisk igjennom Forskrift om fangstbasert akvakultur (15. desember 2015 nr. 1831).

Hva som er "unødige påkjenninger og belastninger" etter dyrevelferdsloven § 3 for snøkrabber som skal transporteres og levendelagres, må baseres på en vitenskapelig forankret dyrevelferdsmessig vurdering.

I denne vurderingen vil intensitet og varigheten av smerte og ubehag ha betydning. Vurderingen må baseres på den totale belastningen metoden har for de levende snøkrabbene, fra innfangning, transport til land, hold /levendelagring og videre transport til bestemmelsessted. Mattilsynet understreker at overlevelse i seg selv ikke er en tilstrekkelig indikator for å fastslå at velferden er god.

Vi vil også fremheve at når levendelagring som metode vurderes for nye arter av tiftokreps må det foretas en interesseavveining mellom formålet med levendelagringen og den potensielle totalbelastningen levendelagringen påfører dyrene.

På generelt grunnlag kan levendelagring være en metode som er i strid med dyrevelferdsloven, dersom påkjeningen metoden utgjør for dyrene av den bestemte arten er så stor at hensynet til for eksempel økonomiske interesser ikke overstiger hensynet til den lidelsen som påføres dyrene.

2.1. Mattilsynets innspill

Under redegjør vi for dyrevelferdsregelverkets grunnleggende krav som på generelt grunnlag må oppfylles ved transport av dyr, herunder transport av snøkrabber på fartøy som skal lande levende krabber.

Mattilsynet har imidlertid ikke kunnskap om snøkrabbers spesielle artsspesifikke velferdsbehov under transport. For at dette skal kunne besvares vil vi måtte vurdere behov for forvaltningsstøtte.

3.1. Dyrevelferdslovens generelle krav ved transport av levende snøkrabbe på fartøy

Etter dyrevelferdsloven § 11 første ledd skal transport av levende dyr foregå på en måte som er til *minst mulig belastning for dyret*. Bestemmelsen gjelder alle dyr som er omfattet av dyrevelferdsloven, herunder snøkrabbe. Formålet med bestemmelsen er å sikre at dyr transporteres forsvarlig, uten å lide unødig overlast.

I vurderingen av kravet om minst «mulig belastning for dyret» skal dyrets interesser avveies mot praktiske og økonomiske hensyn som kan gjøre det rettmessig å transportere mange dyr, men der hensynet til dyret samtidig må tillegges avgjørende betydning.

Inn under forsvarlighetskriteriet i § 11 ligger det blant annet et krav til at dyrenes plassbehov under transport må være tilstrekkelig ivaretatt.

For akvatiske dyr er det som oftest nær sammenheng mellom dyretetthet og vannkvalitet. Det kan dermed stride mot dyrevelferdsloven § 11 hvis levende snøkrabber transporteres på fartøyer på en måte der dyrene ikke har tilstrekkelig plass eller god nok vannkvalitet, slik at dyrene utsettes for påkjenninger og belastninger som må anses unødige.

Videre skal dyrene som transporteres være i en slik tilstand at de er skikket for transporten. Dette kravet innebærer at dyr med alvorlig skade eller sykdom ikke skal transporteres.

Det presiseres i forarbeidene (Ot.prp. 2007-2008) nr.15 s. 100) at transportdyktigheten til dyret må vurderes *i forkant* av transporten:

«Før enhver transport må en vurdering av dyrets evne og mulighet til å gjennomføre transporten foretas».

3.2. Krav om tilsyn av dyrene og til fartøyet som skal gjennomføre transporten

Etter dyrevelferdsloven § 11 annet ledd skal transportmiddelet, i dette tilfellet fartøyet, være «egnet ut fra hensynet til dyrenes sikkerhet og egenart».

Dette kravet innebærer at fartøyet må være tilpasset vær- og føreforhold som råder der transporten foregår, og at fartøyet må ha systemer og innretninger, for eksempel for vannutskifting, ivaretagelse av vanntemperatur og liknende, til å ivareta dyrevelferden til arten som transporteres.

Hvis dyrearten krever det, for eksempel hvis de skader hverandre ved slåssing, må det være mulighet for å holde dyr adskilt under transporten.

I praksis vil krabbenes velferd påvirkes av en kombinasjon av ulike faktorer som sykdommer, miljøforhold, ernæring og driftsrutiner inkludert håndtering samt materialvalg og løsninger på fartøyet som er egnet til transport av den aktuelle dyrearten, og som ikke medfører fare for eksempel klemming eller annen type skade for dyrene.

Fartøyet må også ha innretninger som er tilrettelagt for lasting og lossing av de aktuelle dyrene slik at de påføres minst mulig stress og behandles skånsomt i forbindelse med dette. Lasting og lossing er på generelt grunnlag situasjoner hvor dyr er spesielt sårbare for å oppleve betydelig stress og påføres skader.

At fartøyet har innretninger med tilstrekkelig plass til dyrene som transporteres følger som nevnt av § 11 første ledd, samt også av kravet i § 11 annet ledd gjennom vilkåret til at fartøyet må være «egnet» til å ivareta dyrevelferden.

I § 11 annet ledd ligger det videre også et krav til at transportøren skal ha nødvendig tilsyn med dyrene under transporten for å sikre at dyrene ivaretas på en forsvarlig måte, for eksempel ved å påse at de har riktig temperaturforhold, måler vannkvalitet og ser til at dyrene har nok plass.

4.1. Forskrift om transport av akvakulturdyr

I tillegg til reglene om transport i dyrevelferdsloven, gjelder følgende bestemmelser i Forskrift om transport av akvakulturdyr ved transport av levende krepsdyr, herunder krabber:

- § 9 unntatt bokstav d) – g) i første ledd – Bestemmelser om journalføring
- §19 – Generelle smittehygieniske krav til transport
- § 20 første ledd bokstav b) og e) og andre ledd – Rengjøring og desinfeksjon
- § 21 – Krav til godkjenning og regler om vannskiftestasjoner og vannlekkasjer ved landtransport
- § 22 tredje ledd – Bestemmelse om transportvann
- § 23 – Transport til karantene
- § 24 – Håndtering av døde akvakulturdyr

5.1. Avsluttende bemerkninger

Mattilsynet er åpne for videre dialog om saken hvis Fiskeridirektoratet ser behov for dette, herunder om hvorvidt det er ønskelig at Mattilsynet innhenter kunnskapsstøtte om snøkrabbenes spesielle dyrevelferdsmessige behov under transport på fartøy.

Med hilsen

Hedvig Bengston
seniorrådgiver